

ПРАВО ЧЛАНА ДРУШТВА НА ПРИСТУП АКТИМА И ДОКУМЕНТИМА ДРУШТВА

Право члана друштва на приступ актима и документима друштва условљено је остваривањем одређене сврхе за члана друштва и мора се односити на акта и документа која друштво има обавезу да чува.

Из образложења:

„Одлучујући о жалби противника предлагача против решења Привредног суда у Сремској Митровици ... од 18.02.2022. године Привредни апелациони суд је донео решење ... дана 08.06.2022. године којим је у првом ставу изреке одбио као неосновану жалбу противника предлагача и наведено првостепено решење потврдио у делу става два изреке којим је наложено противнику предлагача да у року од осам дана од пријема решења омогући приступ актима и документима друштва противника предлагача, током радног времена, ради вршења увида и копирања предлагача и то: закључни лист и картице аналитичких конта за период од септембра 2020. године до краја 2020. године; списак свих запослених лица на дан 11.05.2021. године; списак лица ангажованих по уговору о делу или уговору о обављању привремених и повремених послова на дан 11.05.2021. године; списак свих потраживања и обавеза друштва према трећим лицима и повезаним лицима за период од септембра 2020. године до краја априла 2021. године; изводе са свих текућих рачуна, динарских и девизних за период септембар 2020. године до 11.05.2021. године; листу основних средстава и попис ситног инвентара за период од септембра 2020. године до краја априла 2021. године; извештај о трошковима ангажованих радника по месецима за период од септембра 2020. године до краја априла 2021. године; сва документа која доказују својину или било која друга имовинска права за период од септембра 2020. године до краја априла 2021. године; све уговоре које су директори друштва или са њима повезана лица закључили са друштвом за период од септембра 2020. године до краја априла 2021. године; у другом ставу изреке преиначио првостепено решење у делу става два изреке којим је наложено противнику предлагача да предлагачу у року од осам дана од пријема решења стави на располагање акта наведена у том ставу изреке тако што је одбио предлог предлагача у том делу и у трећем ставу изреке решио да свака странка сноси своје трошкове поступка.

....

Побијано решење донето је на темељу закључка другостепеног суда да је првостепени суд правилном применом одредаба чл. 81. и 241. Закона о привредним друштвима закључио да су испуњени законом прописани услови за усвајање предлога предлагача, који су активно легитимисани као чланови друштва противника предлагача, да од противника предлагача траже на увид акта у односу на која је предлог усвојен, која противник предлагача и поседује, а која предлагачима није ставио на увид по њиховом писаном захтеву од 15.06.2021. године, у циљу детаљног сагледавања тренутно имовинско-финансијског, економског и пословног стања друштва.

Из оваквог става другостепеног суда не произилази да је примењена одредба материјалног права садржана у члану 81. и члану 241. Закона о привредним друштвима („Службени гласник РС“, бр. 36/2011... 5/2015) који је био на снази у време када су предлагачи писаним захтевом од противника предлагача тражили на увид предметна акта и документа друштва. Према одредби члана 81. Закона о привредним друштвима, члан

друштва има право на приступ актима и документима друштва у складу са одредбама тог закона, те може писаним путем захтевати од друштва приступ актима или документима друштва, при чему је у обавези да у том захтеву наведе документе, акте и податке који се траже на увид и сврху ради које се тражи увид (ст. 1. и 2) а ако друштво не поступи у складу са захтевом из става 2. тог члана у року од осам дана од дана пријема захтева, члан друштва у наредном року од 30 дана може тражити надлежном суду да у ванпарничном поступку наложи друштву да му омогући приступ тим актима или документима (став 4). Наведена одредба члана 81. став 1. Закона о привредним друштвима упућује на услове за приступ актима и документима друштва према одредбама истог закона. У члану 82. одређено је да је члан друштва који у складу са чланом 81. тог закона оствари приступ актима или документима друштва дужан да их користи искључиво у сврхе наведене у захтеву у складу са одредбом члана 81. став 2. тачка 3. истог закона, а у противном може одговорати за штету коју је тиме нанео друштву. То значи да право на приступ актима и документима друштва мора да има одговарајућу сврху за члана друштва. Даље, према одредби члана 241. Закона о привредним друштвима, директор је у обавези да документе и акте из члана 240. тог закона, финансијски извештај друштва, као и друга документа везана за пословање друштва или за остваривање права чланова друштва, стави на располагање сваком члану друштва, на његов писани захтев, ради вршења увида и копирања о свом трошку, током радног времена. Чланом 240. одређена је обавеза чувања одређених аката и докумената за привредно друштво, и то оснивачког акта, решења о регистрацији оснивања друштва, општих аката друштва, записника са седница скупштине и одлука скупштине, акта о образовању сваког огранка или другог организационог дела друштва, докумената која доказују својину и друга имовинска права друштва, записника са седница надзорног одбора, ако је управљање друштвом дводомно, извештаја директора и надзорног одбора друштва ако је управљање друштвом дводомно, евиденције о адресама директора и чланова надзорног одбора, евиденције о адресама чланова друштва, уговора које су директори, чланови надзорног одбора ако је управљање друштвом дводомно и чланови друштва или са њима повезана лица у смислу тог закона, закључили са друштвом. Не произилази да је другостепени суд применио ову одредбу закона када је ценио да ли се захтев предлагача односи на акта која противника предлагача има обавезу да има и чува. Произилази да се захтев кога су нижестепени судови усвојили тиче докумената која доказују својину и друга имовинска права друштва и уговора које су директори друштва или са њима повезана лица закључила са друштвом, за одређени период, што би могло бити обухваћено наведеном одредбом, док се то не може закључити за остала акта, односно документа за које је наложено противнику предлагача да омогући приступ предлагачима. Осим тога, ни документа која доказују својину и друга имовинска права друштва и уговоре које су директори, или са њима повезана лица закључили са друштвом нису довољно одређени да би се могло закључити да ли их противник предлагача има и да ли одређена сврха за коју су предлагачи поднели захтев оправдава обавезу противника предлагача да одређена, конкретна акта и документе стави на увид предлагачима.

То је разлог због којег је укинута другостепено решење у првом ставу изреке и у односном делу и првостепено решење и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење, како би расправио наведена питања и одлучио о захтеву предлагача правилном применом одредаба материјалног права садржаног у Закону о привредним друштвима којима се уређује право на приступ актима и документима друштва, члановима друштва, на које је напред указано.“

*(Сентенца из решења Врховног касациног суда Прев 1678/22 од 12.4.2023. године,
утврђена на седници Грађанског одељења од 14.11.2023. године)*